

หัวข้อวิจัย	แนวทางการสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นถิ่น “ผ้าสีมายา” จังหวัดยะลา ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์
ชื่อผู้วิจัย	ศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์ สุปรียา นุ่นเกลี้ยง
คณะ	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	ราชภัฏยะลา
ปีงบประมาณ	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การสร้างเอกลักษณ์ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและการสื่อความหมายของลวดลายผ้าพื้นถิ่น “ผ้าสีมายา” จังหวัดยะลา 2) สภาพปัญหาอุปสรรคของการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นถิ่น “ผ้าสีมายา” จังหวัดยะลาตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และ 3) แนวทางการสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นถิ่น “ผ้าสีมายา” จังหวัดยะลาตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีหลายกลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มผู้ผลิตผ้าสีมายา กลุ่มที่ 2 กลุ่มภาคีสนับสนุนจากภาคราชการ และกลุ่มที่ 3 ผู้บริโภค/ผู้ซื้อผ้าพื้นถิ่น โดยสำรวจกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 133 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มตามสังกัด และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสนทนากลุ่มกับบุคคล และตัวแทนองค์กรต่างๆ ในตำบลหน้าถ้ำ จำนวน 17 คน และการสัมภาษณ์กับตัวแทนกลุ่มผ้าสีมายา จำนวน 3 คน และตัวแทนหน่วยงานราชการ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงตรรกะ

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผ้าสีมายาใช้มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสร้างคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์การออกแบบลวดลายบนพื้นผ้า รวมถึงศิลปะการมัดลวดลายผ้าตามจินตนาการของผู้ผลิต โดยใช้ทรัพยากรในพื้นที่คือดินมายามาผลิตเป็นสีผ้ามายาซึ่งมีคุณค่าในการสื่อความหมายที่ผูกโยงลวดลายผ้ากับเรื่องราวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าสีมายาคงความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น และสภาพปัญหาอุปสรรคของการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นถิ่น “ผ้าสีมายา” จังหวัดยะลาตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.49, S.D. = 0.61$) โดยเฉพาะด้านภาพลักษณ์เป็นปัญหาค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.58, S.D. = 0.75$) ส่วนแนวทางการสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นถิ่น “ผ้าสีมายา” จังหวัดยะลาตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.11, S.D. = 0.67$) โดยด้านวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25, S.D. = 0.67$)

๒

คำสำคัญ : การสืบสาน, มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม, การเพิ่มมูลค่า, ผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นถิ่น,
เศรษฐกิจสร้างสรรค์

Research Title	Guidelines for Inheritance of Intangible Cultural Heritage and Yala's Local Si Maya Dyed Clothes' Added Value under the Creative Economy Concept
Researchers	Siriluk Khumphiranont Supreeya Nunkliang
Faculty	Humanities and Social Sciences
University	Yala Rajabhat
Year	2021

ABSTRACT

This study aimed at 1) developing unique identity of local wisdom and conveying valuable meaning of Yala's local Si Maya dyed clothes, 2) probing problems of the added value of Yala's local Si Maya dyed clothes under the creative economy concept, and 3) drawing up guidelines for inheritance of intangible cultural heritage that was based on the creative economy concept and suitable for the added value of Yala's local Si Maya dyed clothes. This research was a mixed methods research in which the subjects were divided into three groups. The first group was Si Maya dyeing group members. The second group was supporting government sectors. The third group was consumers or local cloth buyers. 133 subjects of this study were selected through multi-stage sampling, including cluster sampling based on affiliations, and simple random sampling. For qualitative results, researchers conducted focus group discussions with 17 people which were the locals and local organization representatives of Na Tham Sub-district, as well as interviews with three Si Maya dyeing group members and nine government officers. Research instruments for data collection were questionnaires, focus group discussion questions, and semi-structured interview questions. To analyze quantitative outcomes, the researchers statistically found out percentages, means, and standard deviations; meanwhile, to study qualitative outcomes, the researchers logically analyzed the data.

The study came to the following outcomes. The Si Maya dyeing group utilized and added historical values of local heritage. They also created wonderful patterning of the cloth by tying and dyeing clothes from their imagination and creativities by using local resource, Maya dirt. The Maya dyed cloth was meaningful as the pattern designs were tightly connected to the local history, culture, and way of life.

Consequently, the Maya dyed cloth products represented local identity very well. In addition, the problems of the improvement of the added value of Yala's local "Si Maya dyed clothes" under the creative economy concept were in a moderate level ($\bar{x} = 3.49$, S.D. = 0.61). Particularly, the problem of image was in the highest level ($\bar{x} = 3.58$, S.D. = 0.75). Regarding the guidelines for inheritance of intangible cultural heritage that was appropriate to the added value of Yala's local Si Maya dyed clothes under the creative economy concept, they were overall in a high level ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.67); especially, the guidelines in cultural dimension had the highest mean score ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.67).

Key words: Inheritance, Intangible Cultural Heritage, Added Value, Local Cloth Product, Creative Economy